

Column

CAR-tografie

Ik sleutel graag aan mijn oude auto. Dat doe ik dan weleens in de garage van een gepensioneerde ANWB-Wegenwachtmonteur: een goede plek voor de verhalen van vroeger.

Vroeger – voor het mobiele tijdperk – reed de Wegenwacht gewoon op en neer op de grote doorgaande wegen. Door middel van een vlaggetje langs de kant van de weg bij een restaurant of een benzinepomp lieten mensen zien dat ze pech hadden en hulp nodig hadden. Later kwam er een doos (van een halve vierkante meter) in de Wegenwachtauto met 4 lampjes erop: één voor elk regiokantoor. Ging één van de lampjes branden, dan moesten de Wegenwachtmonteurs zo snel mogelijk bij het eerstvolgende benzinstation of wegrestaurant stoppen om met de vaste telefoon naar het desbetreffende kantoor te bellen.

Als je vroeger pech had met de auto pakte je een papieren wegenkaart uit je handschoenenkastje, vouwde deze open, hield die onder een straatlantaarn en probeerde met behulp van goed ruimtelijk inzicht (en een beetje geluk) uit te vinden waar je was en hoe je de Wegenwacht bij jou kon zien te krijgen. Met de kaart stippelde je de route uit op zoek naar een vaste telefoon en hulp.

Als je tegenwoordig stil komt te staan met de auto (ik zeg niet of dit een persoonlijke ervaring is of niet) open je een app op de telefoon en swipe je je vinger over het scherm. De kaart vertelt je waar je bent. Met de ANWB-app maak je de melding en deze geeft automatisch je locatie, auto en problemen door. De meest dichtbij zijnde Wegenwachtmonteur wordt geïnfomeerd en komt jouw kant uit. Daarna vervolg je (hopelijk) je weg met de routeplanner en deze vertelt je precies waar je heen moet. "Neem na 500 meter de afslag, houd rechts aan."

Tegenwoordig is een van de meest gebruikte functies van de kaart de navigatie met gps. Met de komst van de turn-by-turn-navigatie vervalt ons ruimtelijk besef en oriënteren we ons niet meer met de kaart. Zelf vind ik het belangrijk om te weten waar ik ben en welke richting ik uitga. Mijn navigatie-app staat vast op het noorden draait niet mee met de rijrichting, maar mijn zus volgt blindelings de routeplanner en ze heeft geen besef waar ze is. Zo rijdt ze vanuit haar nieuwe huis regelmatig de verkeerde kant uit, omdat het verkeerd in haar hoofd zit. Zelfs terug naar huis zoekt ze het nog aan de verkeerde kant van de weg.

Gelukkig voor haar navigeren we in de toekomst niet meer zelf. Als er een tijdperk komt van zelfrijdende auto's, wat is dan de functie van de kaart of navigatie-apps? Als de auto weet waar die is en heen moet, dan denken we er zelf niet

meer over na. De persoonlijk kaartlezer is vervangen door een volautomatische machine met geïntegreerd GIS-systeem.

We zijn losgekoppeld van de kaart, de locatie, hoe we ergens komen of terecht zijn gekomen. Wordt de kaart overbodig? Hoe ziet de kaart eruit, als we ons niet meer druk maken over hoe we ons bewegen in de wereld? Voor kaartenmakers is het nu de uitdaging een kaart te maken, waarbij het niet gaat over locatie, de route of de plek waar we stil komen te staan, maar wat dan wel? Wordt de kaart louter reclame? Een vorm van kunst? Een hebbingetje voor de geïnteresseerde?

In het deurpaneel van mijn oldtimer ligt een prachtige papieren ANWB-wegenkaart van Europa uit 1980: een kartografisch hoogstandje met stijlvol kleurgebruik. Deze kaart is nu verworpen tot een accessoire die bij de auto hoort in plaats van een bruikbaar informatieproduct zoals het ooit gemaakt is. Hoe is het over 40 jaar? Tijden veranderen. Technologie verandert. Kaarten veranderen. De kaartenmaker verandert. Zorg dat je niet stil komt te staan!

Niene Boeijen*Webkartograaf bij Webmapper**niene@webmapper.net*

Niene Boeijen

